

DOI: 10.32347/2076-815x.2020.74.396-405

УДК 711.1

к.арх., професор **Яценко В.О.**,

viktoryathenko@ukr.net, ORCID: 0000-0002-6054-729X,

Короткова Т.М., kotasya@ukr.net, ORCID: 0000-0002-8375-569X,

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПОШУК ІСТИНИ. ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТУРА ТА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ В ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТАХ 2020 РОКУ

Дана стаття не є науковою в сфері професійної діяльності архітектора, проте вона в деякій мірі відповідає на запитання: хто завтра буде створювати архітектуру, що інтересує майбутніх спеціалістів, як вони реагують на зміни соціального стану суспільства, як вони розуміють свою професію і де на їхню думку її місце серед інших професій та ін.

В статті коротко показано одну сферу містобудівної діяльності, ландшафтна архітектура та наведені приклади молодих спеціалістів розуміння проблеми.

Як видно з проектних рішень, червоною лінією проходить екологія, соціальні питання, можливість розумного співіснування природи та людини.

Розглянуто три напрямки розвитку ландшафтної архітектури – це ландшафтна архітектура урбанізованого середовища, ландшафтна архітектура як елемент економічного та соціального розвитку малих міст та ландшафтна архітектура як економічний потенціал розвитку нових структурних елементів розселення локальних систем.

В статті широко наведені приклади концептуальних ідей молодих спеціалістів, які можуть зацікавити різні сфери суспільства. Ми так думаємо, ми так бачимо, ми так зробимо.

Ключові слова: магістр; бакалавр; дипломна робота; туристичні комплекси; рекреаційні території; локальна система; культурний центр.

Інтуїція – це священний дар, а раціональне мислення – вірний слуга.

Ми створили суспільство яке шанує слугу і забуло про дарунок.

Альберт Енштейн

Постановка проблеми. Кожен викладач з яким ви стикаєтеся в житті – це роздоріжжя. У вас є вибір, яким шляхом піти далі – назад, уперед, капітуляція або перемога (Іфенії Енох Онуога). Саме такими словами можна охарактеризувати майбутнє архітектора починаючи з першого дня його навчання.

Шість років навчання в національному університеті будівництва і архітектури мають визначити професійну схильність випускника до майбутньої діяльності в надважкій професії архітектора. Сьогодні архітектура вже не може бути визначена одним словом як 500 років тому. Вимоги часу розділили її на багато спеціалізацій, які не потрібно перелічувати тому, що вони характеризуються матеріалізованими об'єктами, якими суспільство користується щоденно: живе, відпочиває, обслуговується, пересувається тощо.

Архітектор в ландшафтній сфері – це митець, який розуміє і створює середовище для існування людини використовуючи все найкраще, що зуміла створити природа, не порушуючи її спокій та чарівність, зберігаючи набагато століть щоб ми пам'ятали, що ми є маленькою частиною її.

Характер сучасної людини, особливо яка вчиться, завжди сповнений бажанням чогось досягти в майбутній професії, залишити щось для інших як зразок для подальшого руху.

Аналіз публікацій. Мабуть самим доречним для даної публікації буде згадати про той величезний вклад, який за багато років внесли професіонали в сфері містобудування та ландшафтної архітектури. Це архітектори, географи, економісти, інженери, соціологи та ін.

До таких теоретичних досліджень та практичних робіт можна віднести творчість Бейдика О.О., Білоконя Ю.М., Вадімова В.М., Омшанської А.Г., Палехи Ю.М., Панченко Т.Ф., Родічкіна І.Д., Рутинського М.Й., Осіченко Г.А., Шульги Г.М., Шулика В.В. та інших. [1-8]

Це наукові дослідження, публікації в спеціальній та публічній літературі, проектні пропозиції та реалізовані об'єкти – парки, сквери, бульвари, національні парки, рекреаційні території, бази відпочинку, лікування, заняття спортом та різними видами туризму.

Сучасна людина бажає отримати якісну систему відпочинку який би поєднував природу, урбанізацію та систему обслуговування.

Мета публікації на конкретних випускних роботах бакалаврів та магістрів показати сучасне бачення молодих архітекторів середовища в якому вони пропонують жити сьогодні.

Основна частина. Кафедра ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури готує спеціалістів, бакалаврів і магістрів уже кілька років. Головним завданням завжди був пошук індивідуальності та нестандартності до тематики робіт, враховуючи проблеми та запит суспільства.

Як особливість, було визначено кілька напрямків, це урбанізоване міське середовище, яке потребує неймовірних зусиль зберегти існуючий ландшафт, осередки природи, як гармонійно переплести з архітектурними об'єктами; нові підходи до позаміських рекреаційних територій різного призначення та

ландшафтно-туристичну складову економічного розвитку локальних систем в умовах об'єднаних територіальних громад. Саме за такими напрямками формуються теми дипломних проектів та відповідно формується викладацький склад кафедри.

Одним з напрямків пошуку ідей є екологічні проблеми великих міст де природне середовище витісняється забудовою, яка не має нічого подібного з архітектурою. І мабуть самим правильним буде побачити яким місто хочуть бачити молоді спеціалісти, які розуміють архітектурне міське середовище в якому комфортно працювати, жити, відпочивати, пишатися своєю історією та екологічним доквіллям.

Яскравим прикладом таких ідей стали дипломні проекти пов'язані з комплексною організацією нових функцій (природи, історії, громадського простору, транспорту тощо) Поштової площі в м. Києві. В дипломній роботі розкрито новий погляд на можливості поєднання вертикального та горизонтального функціонального зонування. Ідея, в якійсь мірі, виправила хибну існуючу думку, що Поштова площа це транспортний вузол, а не багатофункціональний простір.

Ще одним напрямком наукової та практичної діяльності, яка знаходить апробацію в дипломних проектах є новий погляд на проблеми малих міст. Тут думки розходяться і мабуть це правильно тому, що підходи для міст в зоні впливу великого міста більш урбаністичні, а малі міста, які є самі центрами локальних систем інші і більш відповідально відносяться до збереження історії, культури та природи. Одне спільне в цих роздумах, потрібно дивитись сучасними потребами до середовища в якому проживає людина. Потрібно усвідомити, що людина не господар, а гість у природи, тому те що вона буде має бути придатне за всіма показниками і для всіх однаково.

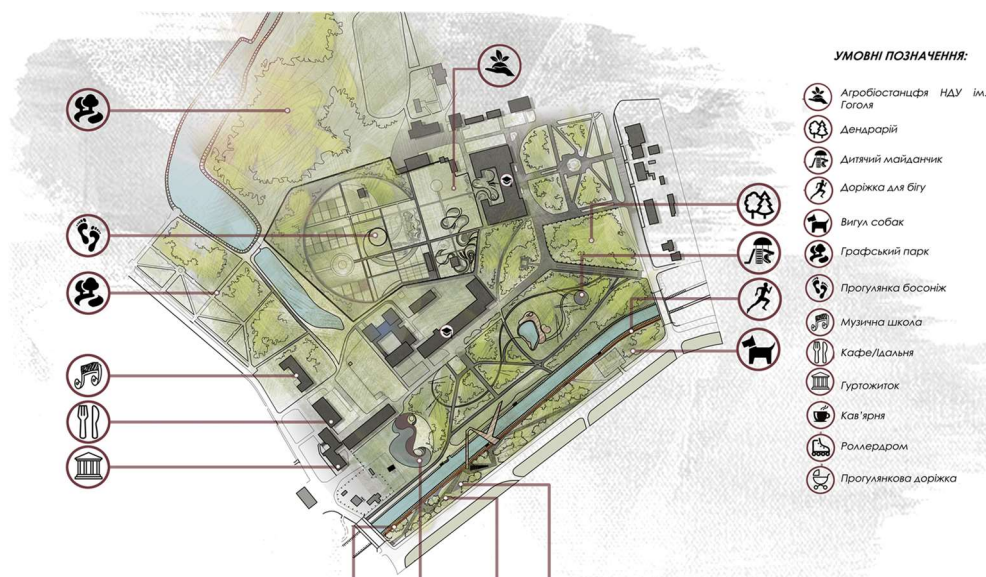

Рис. 1. Принципи організації студентського громадського простору. Студ. Приплавко І.

До таких робіт, виконаних за останні роки, можна віднести «Особливості ландшафтно-планувальної організації громадського простору м. Ніжин», «Принципи удосконалення та упорядкування урбанізованого ландшафту в історичних містах (на прикладі м. Кам'янець-Подільський)», «Прийоми ландшафтно-реновації територій на прикладі промислової зони м. Васильків», «Принципи формування паркових територій малого міста з розробкою культурно-мистецького центру на прикладі м. Вишневе» та інші.

Так, наприклад, в проекті по створенню студентського громадського простору запропоновано багатофункціональне ядро між історичною та навчальною зоною, що дасть можливість поєднувати процеси навчання, відпочинку і спілкування. (рис.1)

В проекті по реновації промислових територій м. Васильків запропоновано трансформацію промислової зони як зв'язуючий багатофункціональний простір між історичною громадською та рекреаційною зоною. Кількарівнева вісь, що пронизує промислову територію передбачає як часткову реконструкцію, зміну функцій деяких підприємств так і доповнення системного різнотипного озеленення. В загальному вісь є концентрацією постійнодіючих закладів громадського, культурного, соціального та торгового призначення. (рис.2)

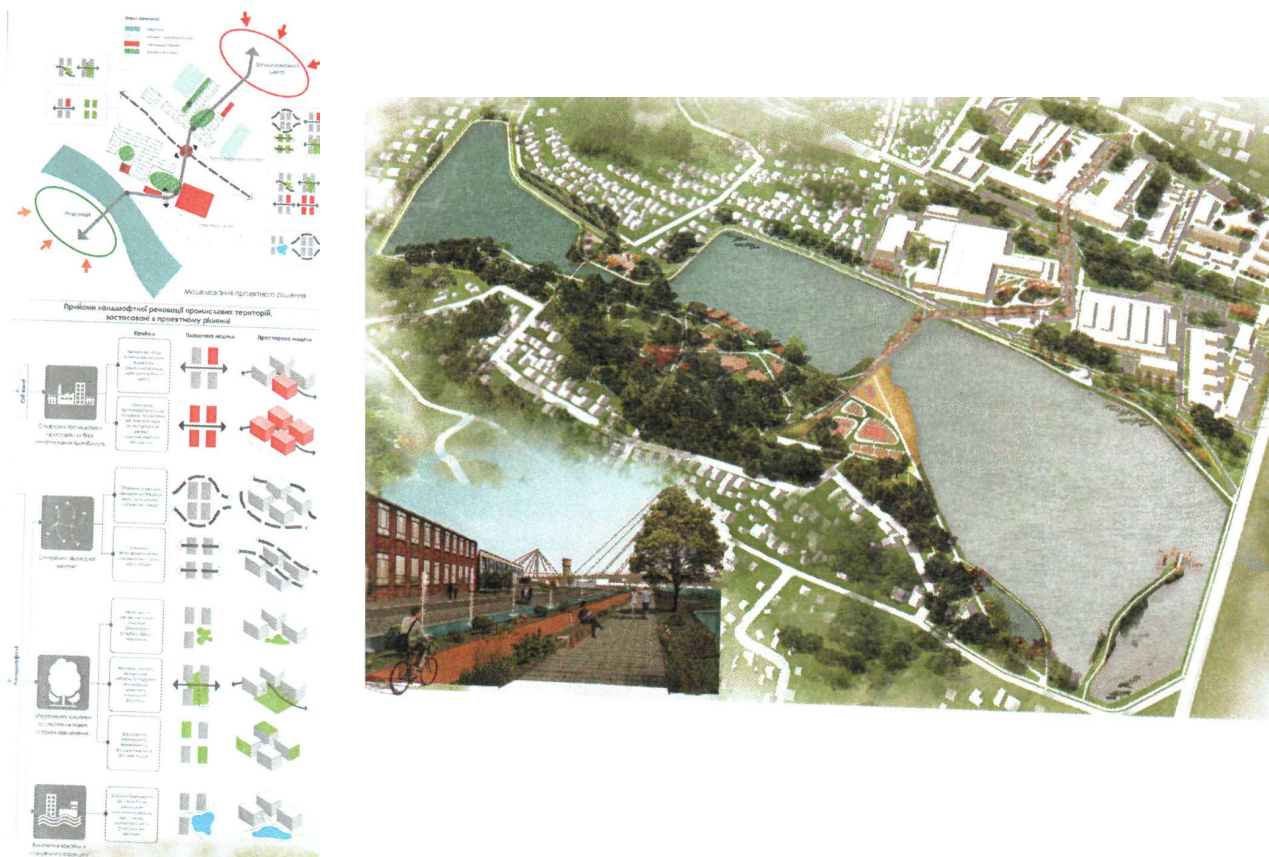

Рис. 2. Функціонально-ландшафтна реновація територій громадського центру промислових та рекреаційних територій м. Васильків. Студ. Андрійчук О.

Інноваційний підхід запропоновано по більш ефективному використанню рекреаційних територій малого міста Вишневе шляхом доповнення культурної функції у вигляді культурно-мистецького центру, студентом Гончаренко А.

Проаналізувавши особливості формування міста та внутрішніх рекреаційних територій автор доводить можливість створення даного комплексу, який гармонійно доповнить громадський та рекреаційний простір центральної частини міста. (рис.3)

Рис. 3. Культурно-мистецький центр в рекреаційній зоні м. Вишневе. Студ. Гончаренко А.

Ще одним напрямком робіт містобудівного характеру є роботи пов'язані з пошуком відповіді на потреби суспільства – як організувати просторовий розвиток нового об'єкта містобудівної діяльності об'єднаної територіальної громади. І в даному випадку, як ніхто краще може відповісти, це молоді спеціалісти в сфері містобудування.

Вивчаючи суспільний запит, природний потенціал територіальних громад, провівши інтеграційний аналіз ми побачили в магістерських роботах значні перспективи для економічного розвитку. Розглядаючи туристичну галузь як економічну складову господарчого комплексу було запропоновано безліч альтернативних варіантів просторового розвитку громад. Найбільш

актуальними стали пропозиції створення системи фестивальних просторів (Демчукова В.) та типологічний ряд туристичних комплексів для відпочинку жителів як громад, так жителів великих міст. Саме той фактор, що сільська система розселення завжди зберігала етнічні і культурні особливості українського суспільства стало головною стратегічною метою ряду дипломних робіт. До таких робіт можна віднести «Архітектурно-планувальна організація фестивальних комплексів на прикладі ОТГ Коблево», «Принципи організації туристично-рекреаційного простору Бородянської ОТГ», «Система об'єктів забезпечення туристичної діяльності Кременецької ОТГ» та інші. (рис.4)

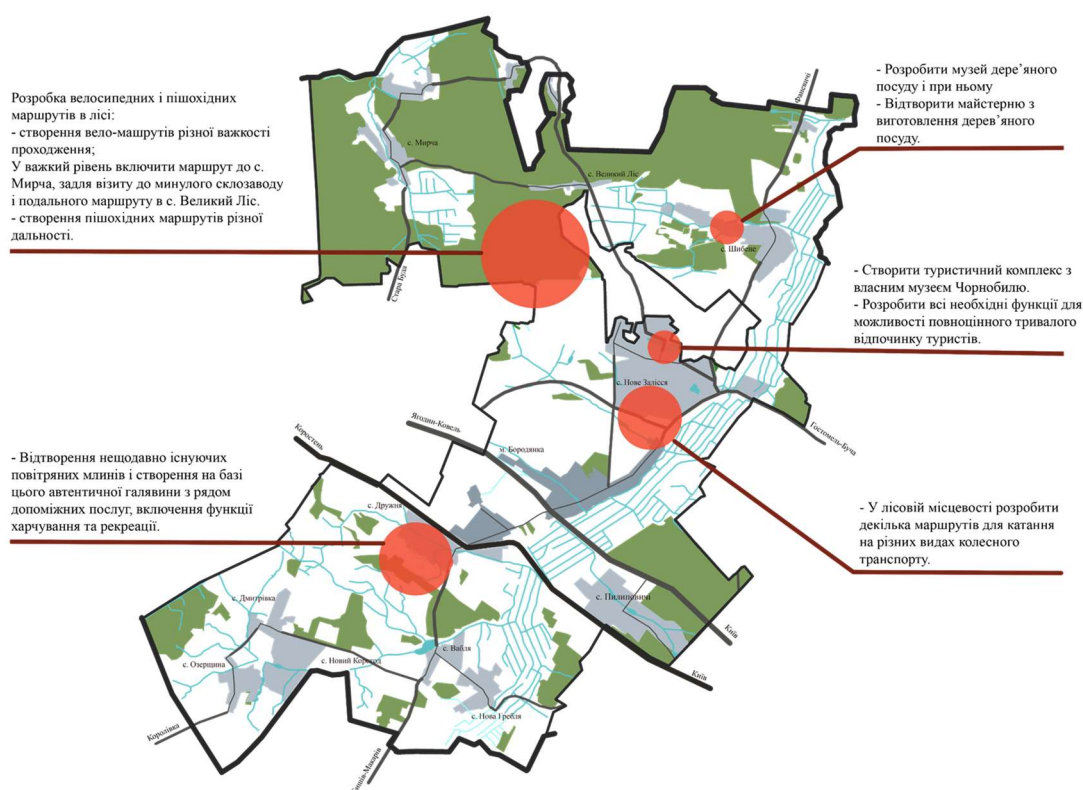

Рис. 4. Інтеграційна модель принципів формування туристичного простору Бородянської ОТГ. Студ. Чернотуб К.

Туризм, відпочинок, рекреація, стратегія просторового розвитку – це складові містобудівної діяльності, які чекають відповіді вже сьогодні і які є надзвичайно інтересними для молодих спеціалістів.

І не можна не згадати про ще один аспект – це уява молодих спеціалістів про самі архітектурні об'єкти. В даному випадку автори залишають на розсуд читача на скільки молоді спеціалісти розуміють і реагують на запит суспільства. (рис.5, рис.6, рис.7)

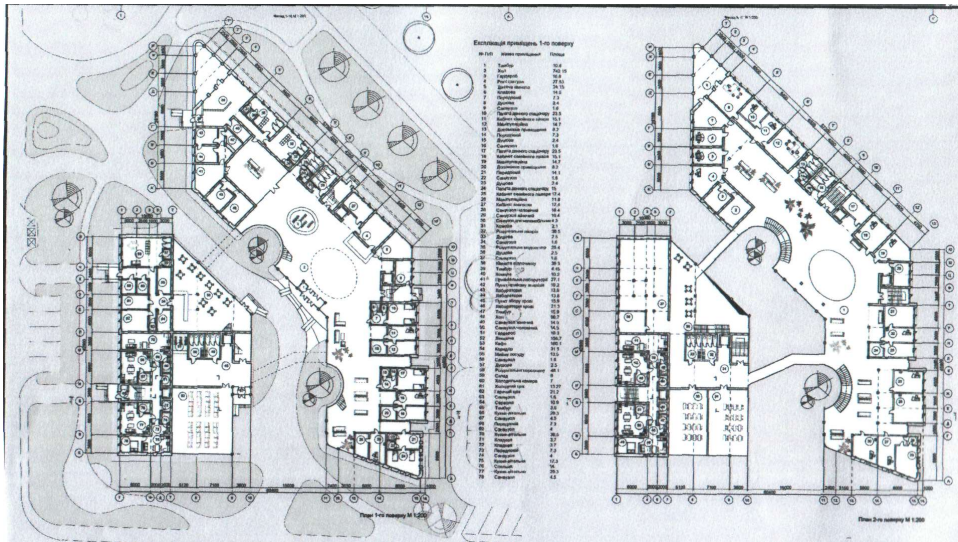

Рис. 5. Центр сімейної медицини в м. Боярка. Студ. Циганова М.

Рис. 6. Дитячий туристичний табір в с. Осій. Студ. Березовська Г.

Рис. 7. Дитячий культурний центр. Студ. Чеботарева Л.

Висновок. Беручи до уваги тематику дипломних проектів можна зробити один важливий висновок. Молодих спеціалістів-архітекторів сьогодні, як ніколи, турбують соціальні питання суспільства.

Той безлад в сфері містобудування і архітектури молоді спеціалісти, як ніхто, відчувають і шукають відповіді на надскладні запитання, які перед ними буде ставити суспільство.

Список літератури

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування. Теорія і практика / За ред. І.О.Фоміна. – К.: Логос, 2003. – 246 с.
2. Вадімов В.М. Особливості просторового планування в умовах інтегрованого розвитку міст України. Практичний коментар. – Полтава: Дивосвіт, 2019. – 132 с.
3. Панченко Т.Ф. Ландшафтно-рекреаційне планування природно-заповідних територій. Монографія. – К.: Логос, 2015. – 176 с.
4. Фомін І.О. Основи теорії містобудування. Підручник. – К.: Наукова думка, 1997. – 192 с.
5. Панченко Т.Ф. Культурні ресурси як основний чинник сталого розвитку туризму. Досвід та перспективи розвитку міст України. Культурологічні аспекти містобудування. Збірник наукових праць. – Вип. 24 / Відп. ред. Ю.М.Палеха – К.: ДП УДНДПМ «Діпромісто» імені Ю.М.Білоконя. – 2013. – С. 62-69.
6. Родичкин И.Д. Человек, среда, отдых. – К.: Будівельник, 1977. – 160 с.
7. Типологія об'єктів ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури. Посібник до виконання курсових проектів / Уклад.: Т.Ф.Панченко, С.М.Проценко, Л.І.Рубан та ін. – К.: КНУБА, 2013. – 40 с.
8. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище, природа, архітектура, інфраструктура (монографія) / Т.Ф.Панченко. – Київ: Логос, 2009. – 176 с.
9. Матеріали магістерських та бакалаврських робіт кафедри ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури. – 2020.

кандидат архитектуры, профессор Яценко В.А., Короткова Т.Н.,
Киевский национальный университет строительства и архитектуры

ПОИСК ИСТИНЫ. ЛАНДШАФТНАЯ АРХИТЕКТУРА И ТУРИСТИЧЕСКИ-РЕКРЕАЦИОННЫЕ КОМПЛЕКСЫ В ДИПЛОМНЫХ ПРОЕКТАХ 2020 года

Данная статья не является научной в сфере профессиональной деятельности архитектора, однако она в некоторой степени отвечает на вопрос: кто завтра будет создавать архитектуру, которая интересует будущих специалистов, как они реагируют на изменения социального состояния общества, как они понимают свою профессию и где по их мнению ее место среди других профессий и др.

В статье коротко показана одна сфера градостроительной деятельности, ландшафтная архитектура и приведены примеры молодых специалистов понимания проблемы.

Как видно из проектных решений, красной линией проходит экология, социальные вопросы, возможность умного сосуществования природы и человека.

Рассмотрены три направления развития ландшафтной архитектуры - это ландшафтная архитектура урбанизированной среды, ландшафтная архитектура как элемент экономического и социального развития малых городов и ландшафтная архитектура как экономический потенциал развития новых структурных элементов расселения локальных систем.

В статье широко приведены примеры концептуальных идей молодых специалистов, которые могут заинтересовать разные сферы общества. Мы так думаем, мы так видим, мы так сделаем.

Ключевые слова: магистр; бакалавр; дипломная работа; туристические комплексы; рекреационные территории; локальная система; культурный центр.

candidate of Architecture, Professor Yatsenko Viktor, Korotkova Tatyana,
Kiev National University of Construction and Architecture

SEARCH OF TRUTH. LANDSCAPE ARCHITECTURE AND TOURIST- RECREATIONAL COMPLEXES are In DIPLOMA PROJECTS of 2020

This article is not scientific in the sphere of professional activity of architect, however she ought answers a question: who will create architecture that interests future specialists tomorrow, as they react on the changes of the social state of society,

as they understand the profession and where in their opinion her place among other professions and other one sphere of town-planning activity is shortly shown

In the article, landscape architecture and examples of young specialists of understanding of problem are made.

As evidently from project decisions, ecology, social questions, possibility of clever coexistence of nature and man, passes a red line.

Three directions of development of landscape architecture are considered is landscape architecture of the urbanized environment, landscape architecture as element of economic and social development of small cities and landscape architecture as economic potential of development of new structural elements of settlement of the in-plant systems.

To the article the examples of conceptual ideas of young specialists, that can interest the different spheres of society, are widely driven. We think so, we see so, we will do so.

Keywords: master's degree; bachelor; diploma work; tourist complexes; recreational territories; in-plant system; cultural center.

REFERENCES

1. Bilokon, Yu. (2003), *Rehionalne planuvannia [Teoriia i praktyka / Za red. I.O.Fomina]*, LOHOS, Kyiv, 246 p. {in Ukrainian}
2. Vadimov, V. (2019), *Osoblyvosti prostorovoho planuvannia v umovakh intehrovanoho rozvytku mist Ukrainy. Praktychnyi komentar*, Poltava, Dyvosvit, 132s. {in Ukrainian}
3. Panchenko, T. (2015), *Landshaftno-rekreatsiine planuvannia pryrodno-zapovidnykh terytorii. Monohrafiia*, K., Lohos, 176 s. {in Ukrainian}
4. Fomin, I. (1997), *Osnovy teorii mistobuduvannia. Pidruchnyk*, K., Naukova dumka, 192 s. {in Ukrainian}
5. Panchenko, T. (2013), *Kulturni resursy yak osnovnyi chynnyk staloho rozvytku turyzmu. Zbirnyk naukovykh prats*, S. 62-69. {in Ukrainian}
6. Rodychkyn, Y. (1977), *Chelovek, sereda, ot dykh*, K., Budivelnyk, 160 s. {in Russian}
7. Panchenko, T., Protsenko, S., Ruban, L. ta in. (2013), *Typolohiia obektiv landshaftnoi ta turystychno-rekreatsiinoi arkhitektury. Posibnyk do vykonannia kursovykh proektiv*, K., KNUBA, 40 s. {in Ukrainian}
8. Panchenko, T. (2009), *Turystychno-seredovyshe, pryroda, arkhitektura, infrastruktura (monohrafiia)*, Kyiv, Lohos, 176 s. {in Ukrainian}
9. Materialy mahisterskykh ta bakalavrskykh robit kafedry landshaftnoi ta turystychno-rekreatsiinoi arkhitektury, (2020). {in Ukrainian}